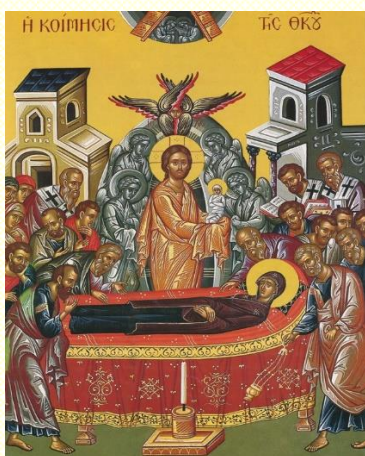

ΑΠΟΣΤΑΓΜΑΤΑ ΟΜΙΛΙΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΣΤ΄

(2020-2023)

Λόγοι επιλεγμένοι από τις πνευματικές ομιλίες του π. Βαρνάβα Γιάγκου
Επιμέλεια (επιλογή & επεξεργασία λόγων): Παναγιώτης Ντάτζης, εκπαιδευτικός
Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος 2021

05 - 10 - 2020

- Η σιωπή και η ησυχία είναι τόσο γόνιμη όσο και ο λόγος. Ίσως μάλιστα να είναι περισσότερο γόνιμη. Το μεγάλο μας πρόβλημα είναι ότι λέμε περισσότερα από αυτά που ζούμε. Μιλούμε αλλά δεν ζούμε.
- Ό,τι επιτρέπει ο Θεός είναι ευλογία. Γι' αυτό κακώς συνηθίζουμε να αντιδρούμε σε ό,τι διαφορετικό από τα συνηθισμένα μας έρχεται.
- Σίγουρη πνευματική πορεία έχουμε μόνο υπακούοντας στην Εκκλησία.
- Θα έχουμε ειρήνη μέσα μας, μόνο αν αφηνόμαστε στο θέλημα του Θεού, στο έλεος του Θεού. (Άγιος Σιλουανός)
- Σε ό,τι μας έρχεται να μένουμε ήσυχοι, να λέμε "Να 'ναι ευλογημένο" και να κάνουμε υπακοή στην Εκκλησία. Οποιαδήποτε άλλη αντίδραση είναι έκφραση μιας ιδιορρυθμίας.
- Οφείλουμε να προστατεύουμε τη ζωή που μας χάρισε ο Θεός, αλλά κυρίως οφείλουμε να προστατεύουμε τους γύρω μας. Να μην γινόμαστε απειλή-κίνδυνος για τον άλλον άνθρωπο.
- Ψυχή που παραδόθηκε στο θέλημα του Θεού υποφέρει εύκολα κάθε θλίψη και κάθε ασθένεια, γιατί στον καιρό της ασθένειας παραμένει στη θέα του Θεού και προσεύχεται. Και μένει κοντά στον Θεό γεμάτη χαρά και ευγνωμοσύνη. (Άγιος Σιλουανός)
- Πολλές φορές, δήθεν στο όνομα της πνευματικότητάς μας και δήθεν για να υπερασπιστούμε την Εκκλησία και την πίστη μας, απομακρυνόμαστε από το θέλημα του Θεού.
- Το να δεχόμαστε ήσυχα και ειρηνικά ό,τι συμβαίνει είναι κατάσταση θεραπείας πνευματικής, ψυχικής και σωματικής.
- Στην οποιαδήποτε διάθεσή μας για αντίδραση-αντίσταση να υποψιαζόμαστε μήπως φοβόμαστε ένα ξεβόλεμα του εγωισμού μας.
- Ειρηνικός άνθρωπος είναι αυτός που παραδίνεται στο θέλημα του Θεού.
- Αν το ξόδεμα της ενέργειάς μας να αποδείξουμε την ορθότητα των δικών μας απόψεων το κάναμε προσευχή, θα είχαμε αγιάσει. Και θα αναλάμβανε ο Θεός ακόμα και το κακό να το κάνει καλό.
- Αν κάποιος προσεύχεται πολύ και νηστεύει αλλά δεν έχει αγάπη για τους εχθρούς, η ψυχή του δεν μπορεί να έχει ειρήνη. (Άγιος Σιλουανός)
- Οι λόγοι των αγίων μας έχουν δύναμη, γιατί είναι αληθινοί και βγαλμένοι μέσα από τη ζωή τους. Δεν είναι κουβέντες.
- Να έχουμε συνέχεια τη μνήμη του Θεού, π.χ. με την ευχή του Ιησού, τις άλλες προσευχές και την πνευματική μελέτη. Έτσι ο νους μας θα αποκτήσει ευλυγισία. (Άγιος Πορφύριος)
- Όταν ένας άνθρωπος έχει τη μνήμη του Θεού, ο Θεός του δίνει τη διάκριση τι να κάνει σε κάθε περίπτωση.
- Αν ζούμε μέσα στη θεία χάρη, δεν θα μας προσβάλει το κακό. Στην αντίθετη περίπτωση, θα μας κυκλώνει το κακό, θα μας πιάνει νωθρότητα και θα παιδευόμαστε. (Άγιος Πορφύριος)

- Η αμαρτία στην ουσία της είναι μια παθητική κατάσταση.
- Ο άνθρωπος του Θεού έχει ζωντάνια και χαρά. Είναι δημιουργικός και μπορεί να χαίρεται τα πάντα. Ως προσευχόμενος που είναι, παντού βλέπει την παρουσία του Θεού.
- Η τεμπελιά και η νωθρότητα είναι πτώσεις. (Άγιος Πορφύριος)
- Ο άνθρωπος του Θεού πάντα βρίσκει να κάνει όμορφα πράγματα και δεν βαριέται ποτέ.
- Όσο απερίσκεπτος είναι ένας άνθρωπος, τόσο θα βασανίζεται. Αντίθετα, όσο ευλαβής και προσεκτικός είναι, τόσο θα ευτυχεί. (Άγιος Πορφύριος)
- Όσο πλησιάζουμε τον Θεό και ενδιαφερόμαστε για την ψυχή μας, τόσο πιο προσεκτικοί και πιο έξυπνοι γινόμαστε. Και μάλιστα χωρίς να το επιδιώκουμε. (Άγιος Πορφύριος)
- Περισσότερο κουραζόμαστε από τους λογισμούς παρά από τις δουλειές.
- Οι λογισμοί έρχονται να καλύψουν μέσα μας κάποια κενά, κάποιες ελλείψεις, ως μια άμυνα. Τελικά όμως μας εξαντλούν.
- Αν είμαστε γεμάτοι εσωτερικά, δεν υπάρχει μέσα μας χώρος για λογισμούς και δεν έχουμε λογισμούς.
- Οι αμαρτίες μας, τα αδιέξοδά μας, τα μπερδέματά μας υπάρχουν γιατί χάσαμε τον προσανατολισμό μας, που είναι ο έρωτας προς τον Χριστό.
- Όταν ζούμε τον Χριστό, τότε νιώθουμε μεγάλες χαρές και γινόμαστε αιχμάλωτοι του καλού. Και τότε δεν μπορούμε να κάνουμε το κακό. (Άγιος Πορφύριος)
- Μερικοί δείκτες του ότι είμαστε μακριά από τον Θεό είναι η νωθρότητα, ο θυμός, η κατάκριση, το κουτσομπολιό, η μνησικακία και η στενοκαρδία.
- Όταν μας προσβάλει το κακό, να έχουμε ευλυγισία και να στρεφόμαστε στο καλό. Να γλυτώνουμε, να δραπετεύουμε και να πηγαίνουμε κοντά στον Χριστό. (Άγιος Πορφύριος)
- Η ουσία της χριστιανικής ζωής είναι το να συγχωρούμε αυτούς που μας αδικούν και όχι τραγουδάκια, ιστοριούλες και συνθήματα ευχάριστα στον ψυχικό μας κόσμο.
- Ο Χριστός δεν μας λέει να είμαστε ο εαυτός μας. Ο Χριστός μάς λέει να βγούμε από τον εαυτό μας και να γίνουμε κι εμείς Χριστός.
- Η χάρη του Θεού πηγαίνει σε ανοιχτές ψυχές.
- Η χριστιανική ζωή δεν είναι μια ηθική ζωή, ένας κώδικας συμπεριφοράς που οφείλουμε να τηρήσουμε. Η χριστιανική ζωή είναι ο Χριστός.
- Όταν ενωθούμε με τον Χριστό, το κακό απενεργοποιείται μέσα μας. Μόνο το καλό είναι ενεργό και μόνο το καλό μπορούμε να κάνουμε.
- Η ελευθερία δεν κερδίζεται, αν δεν ελευθερώσουμε τον εσωτερικό μας κόσμο από τα μπερδέματα και τα πάθη. Κι αυτό βέβαια μόνο με τον Χριστό γίνεται.
- Ο Χριστός δεν νεκρώνει τα πάθη αλλά τα μεταποιεί σε χαροποιά πάθη.
- Στα διάφορα κοινωνικά, πολιτικά, εθνικά κ.ά. ζητήματα που προκύπτουν, η Εκκλησία οφείλει να προτείνει πάντα τον Χριστό. Και το ήθος του Χριστού διδάσκει τι πρέπει να κάνουμε σε κάθε περίπτωση.

- Ακόμα κι αυτός που αμαρτάνει ψάχνει τη χαρά, αλλά την ψάχνει λανθασμένα. Γι' αυτό στην αρχή μόνο αισθάνεται κάτι ευχάριστο αλλά μετά τσακίζεται.
- Η Εκκλησία μας είναι αγαλλίαση και χαρά.
- Μέσα σε έναν ιερό ναό, το θέμα δεν είναι αν θα κολλήσουμε τον κορωνοϊό, αλλά αν θα κολλήσουμε τον Χριστό.
- Και εκατό μάσκες να βάλουμε, αν είναι να προστατέψουμε έτσι τον αδελφό μας.

12 - 10 - 2020

- Να μην αγωνιούμε και να μην αγχωνόμαστε για τίποτα. Να έχουμε πάντα ειρήνη στην καρδιά μας. Είναι πολύ βασικό αυτό.
- Οι ευαίσθητες και λεπτές ψυχές είναι ιδιαίτερα δεκτικές στα μηνύματα και στη θέληση του Θεού. Αυτές οι ψυχές έχουν τη δυνατότητα να προχωρήσουν πολύ στην εν Χριστώ ζωή, διότι αγαπούν πολύ τον Θεό και δεν θέλουν να τον λυπήσουν. Διατρέχουν όμως έναν κίνδυνο: Αν δεν δώσουν με εμπιστοσύνη στον Χριστό τη ζωή τους, είναι δυνατό το πονηρό πνεύμα να εκμεταλλευτεί τη λεπτότητά τους και να τις οδηγήσει σε λύπη και απελπισία. (Άγιος Πορφύριος)
- Η ευαισθησία είναι δώρο του Θεού, αλλά πολλές φορές ο διάβολος τους ευαίσθητους προσπαθεί να τους κάνει υπερευαίσθητους. (Άγιος Παΐσιος)
- Η υπερευαίσθησία, αν την ψάξουμε βαθύτερα, θα δούμε ότι είναι ένας κρυμμένος εγωισμός, μια κρυμμένη παγίδα εμείς να γίνουμε ο θεός των άλλων.
- Η υπερευαίσθησία μπορεί να μας κλονίσει, να μας εξαντλήσει, να μας διαλύσει, γιατί στηρίζεται στον εαυτό μας.
- Να βάλουμε σε ένα ζύγι τη λογική με το συναίσθημα. (Άγιος Πορφύριος)
- Είναι καλό να πονάμε τον άλλον άνθρωπο, αλλά οφείλουμε να προσέχουμε αυτός ο πόνος να είναι δημιουργικός. Να έχουμε διατηρήσει τη δύναμη και την ενέργεια που χρειαζόμαστε, για να προσφερόμαστε στον Χριστό και μέσω Αυτού στον άλλον άνθρωπο.
- Να αντιμετωπίζουμε την κάθε κατάσταση με διάκριση. Αυτή είναι η οδός του Χριστού.
- Να προσφερόμαστε αλλά να μην εξαντλούμαστε. Δεν είμαστε εμείς οι σωτήρες του κόσμου αλλά ο Χριστός.
- Μέσω της προσευχής να ζητάμε από τον Χριστό τη σωτηρία του κόσμου.
- Ένα στοιχείο δηλωτικό μιας θετικής πνευματικής κατάστασης είναι η δημιουργικότητα, η θετική δραστηριότητα.
- Την όποια ευαισθησία μας οφείλουμε να την μπολιάσουμε στον Χριστό, στον λόγο Του. Ο Χριστός μεταποιεί την ευαισθησία σε δημιουργικότητα, χαρά, ευγνωμοσύνη, ελευθερία.
- Πάνω από όλα είναι ο Χριστός. Γι' αυτό, αν αγαπούμε τον Χριστό, μπορούμε να αγαπούμε αληθινά όλους τους ανθρώπους, δικούς μας και ξένους.
- Να ακουμπάμε με εμπιστοσύνη όλα τα προβλήματά μας στον Χριστό.

- Όταν έχουμε κάποια δυσκολία, να λέμε την ευχή "Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησόν με". Έτσι θα οχυρωνόμαστε και δεν θα αφήνουμε τη δυσκολία να μπει στην καρδιά μας.
- Για κανέναν λόγο να μην αφήνουμε την καρδιά μας να ασφυκτιεί, να ταλαιπωρείται.
- Να ατενίζουμε προς το φως του Χριστού και να καλλιεργούμε το καλό, το θετικό.
- Αυτό που κυρίως θέλει να μας κάνει ο πονηρός δεν είναι να μας ρίξει στην αμαρτία, αλλά να μας μεταδώσει την απόγνωσή του.
- Η περιφρόνηση όλης της "μαυρίλας" που έρχεται προς τα πάνω μας και η στροφή μας προς το φως είναι αγιότητα.
- Όταν όλα μας μαρτυρούν ότι δεν υπάρχει ελπίδα και όταν ο διάβολος μας ενισχύει αυτό το φρόνημα, εμείς να παραμένουμε χαρούμενοι. Τότε ο διάβολος σκάει και διαλύεται, γιατί δεν αντέχει να μας βλέπει χαρούμενους παρά τα λογικά επιχειρήματα.
- Αντί να δινόμαστε στη στεναχώρια, που δεν είναι του πνεύματος του Θεού, να δινόμαστε στη δοξολογία του Θεού. (Άγιος Πορφύριος)
- Η γκρίνια προς τους ανθρώπους και προς τον Θεό πάει μαζί. Όπως και η ευχαριστία προς τους ανθρώπους και προς τον Θεό πάει μαζί.
- Όλα τα δυσάρεστα που μένουν μέσα στην ψυχή μας και φέρνουν άγχος μπορούν να γίνουν αφορμή για τη λατρεία του Θεού και τότε δεν θα μας καταπονούν. (Άγιος Πορφύριος)
- Η μελαγχολική ψυχή είναι ευαίσθητη ψυχή, αλλά δεν έμαθε τον τρόπο να χειρίζεται σωστά την ευαισθησία της, δηλαδή να την παραδίδει στον Χριστό.
- Η σωματική ασθένεια δείχνει ότι κάτι πήγε λάθος και οφείλουμε να αναθεωρήσουμε τη ζωή μας. Π.χ. στον καρκίνο δεν θεραπευόμαστε μόνο με τις χημειοθεραπείες, αλλά οφείλουμε να εξαλείψουμε και το αίτιο της ασθένειας.
- Η στεναχώρια φέρνει αρρώστια. (Άγιος Πορφύριος)
- Να αποφεύγουμε τη στεναχώρια, όπως ο διάβολος το λιβάνι.
- Η σωστή διαχείριση της ζωής μας, που περιλαμβάνει π.χ. τη σωστή διατροφή, την άσκηση, την τήρηση των υγειονομικών κανόνων και έκτακτων μέτρων, τη διατήρηση της εσωτερικής ειρήνης, είναι επιλογές πολύ πνευματικές.
- Ο άνθρωπος του Χριστού ξέρει να αγαπάει και τον εαυτό του σωστά.
- Να εμπιστευόμαστε τον Θεό και την αγάπη Του.
- Πίστη δεν είναι η παραδοχή της ύπαρξης του Θεού. Αυτό το κάνει και ο διάβολος. Πίστη είναι η εμπιστοσύνη στην αγάπη του Θεού, στην πρόνοια του Θεού.
- Η εμπιστοσύνη προς τον Θεό είναι η βάση της προσωπικής μας ελευθερίας.
- Η στεναχώρια δείχνει ότι δεν εμπιστευόμαστε τη ζωή μας στον Χριστό. (Άγιος Πορφύριος)
- Όλα να τα αντιμετωπίζουμε με αγάπη, καλοσύνη, πραότητα, υπομονή, ταπείνωση.
- Απαραίτητο στοιχείο της πνευματικής ζωής είναι η προσευχή, δηλαδή ο προσωπικός μας χρόνος με τον Χριστό.
- Ο προσευχόμενος άνθρωπος έχει ως φυσική του κατάσταση την διαρκή αναφορά της

ζωής του στον Χριστό.

- Όπως το κινητό τηλέφωνο, για να μπορεί να λειτουργεί θέλει τη φόρτισή του, έτσι και η ψυχή θέλει την προσευχή.
- Να έχουμε την αίσθηση της διαρκούς παρουσίας του Χριστού. Μόνο ένας προσευχόμενος άνθρωπος μπορεί να έχει αυτή την αίσθηση.
- Ο προσευχόμενος άνθρωπος χαριτώνεται από τον Χριστό, ώστε με τα μάτια του Χριστού να βλέπει και να αντιλαμβάνεται τη ζωή του και τον κόσμο. Αποκτά δηλαδή τις αισθήσεις και τα κριτήρια του Χριστού.
- Να αντιμετωπίζουμε τους λογισμούς, όπως αντιμετωπίζει ο βράχος τα κύματα που τον χτυπούν και με τον χρόνο τον κάνουν πιο όμορφο. Δηλαδή με αδιαφορία. (Άγιος Πορφύριος)
- Οι πειρασμοί, που όπως τα κύματα ξεσπούν πάνω μας, αν εμείς μένουμε ατάραχοι, μπορούν να μας στερεώσουν στην υπομονή και στην πίστη. (Άγιος Πορφύριος)
- Η υπομονή φέρνει την ελπίδα. (Απόστολος Παύλος)
- Στην εποχή μας, που είναι εποχή μεγάλων ευκολιών, η υπομονή λείπει. Μόνο οι πειρασμοί και οι δοκιμασίες μάς καλλιεργούν πλέον την υπομονή.
- Ο άνθρωπος που δεν έχει ασκηθεί στην υπομονή είναι ιδιότροπος. Δεν αντέχει τίποτα και δεν μπορεί κανείς να αντέξει κοντά του.
- Οι δυσκολίες από το περιβάλλον μας είναι για μας μια πολύ καλή δυνατότητα άσκησης και καλλιέργειας της υπομονής-καρτερίας. Γι' αυτό είναι καλό να παντρευόμαστε.
- Η αδράνεια και η ραθυμία είναι αρνητικές καταστάσεις και εκτός πνευματικής ζωής.

19 - 10 - 2020

- Μέσα στην Εκκλησία τα αρνητικά είναι καταστάσεις που δίνουν ζωή.
- Η κατά Θεόν θλίψη έχει μέσα της χαρά. (Άγιος Πορφύριος)
- Ο Θεός θέλει να έχουμε την αληθινή χαρά, δηλαδή τη χαρά που δεν εξαρτάται από την ικανοποίηση των επιθυμιών μας.
- Αν έχουμε χαρά, είμαστε όπως μας θέλει ο Θεός. Αντίθετα, η στεναχώρια και η απελπισία είναι στοιχεία που δείχνουν ότι δεν είμαστε σε υγιή πνευματική πορεία, δεν είμαστε όπως μας θέλει ο Θεός.
- Η μετάνοια δεν είναι ούτε μια μίζερη κατάσταση ούτε ένα αυτομαστίγωμα. Η αληθινή μετάνοια εμπεριέχει τη χαρά και την ελπίδα.
- Η διαρκής ενασχόληση με τον εαυτό μας, τα πάθη μας και τις αμαρτίες μας δεν δείχνει μια διάθεση μετάνοιας, αλλά είναι εμμονή και αναζήτηση μιας αυτοδικαίωσης πολύ έξω από τη χάρη του Θεού.
- Όταν υπάρχει ταπείνωση δεν υπάρχει κατάθλιψη. (Άγιος Πορφύριος)
- Η κατάθλιψη στην ουσία είναι κατάσταση εγωκεντρισμού και πληγωμένου εγωισμού, επειδή ακυρώθηκαν οι προσδοκίες και οι στόχοι μας.

- Η παράδοση στο θέλημα του Θεού είναι η μεγαλύτερη επιστήμη.
- Στην κατά Θεόν θλίψη ο άνθρωπος γνωρίζει τα χάλια του, αλλά παραδίνεται στην αγάπη και το έλεος του Θεού και γι' αυτό έχει χαρά.
- Ο Θεός δεν θέλει τις αρετές μας. Θέλει τη συναίσθηση της αμαρτωλότητάς μας. (Άγιος Πορφύριος)
- Όταν πιστέψουμε ότι κάτι είμαστε εξαιτίας των αρετών μας, τότε στην πραγματικότητα απομακρυνόμαστε από τον Θεό.
- Εξασκούμε στην αρετή, όχι για να δικαιούμαστε του Θεού, αλλά για να μένουμε μέσα στη χάρη Του, που μας δίνεται δωρεάν.
- Όταν νομίζουμε ότι δικαιούμαστε του Θεού, π.χ. εξαιτίας κάποιων αρετών μας, είμαστε σκληρόκαρδοι προς στους ανθρώπους.
- Όταν πιστεύουμε στις αρετές μας, η ζωή μας έχει άξονα τη δικαιοκρισία και όχι την αγάπη και την επιείκεια.
- Η μεγαλύτερη αμαρτία είναι η στεναχώρια. Αρρωσταίνει τόσο την ψυχή όσο και το σώμα.
- Πίσω από τη στεναχώρια υπάρχουν θελήματα και προσδοκίες που δεν εκπληρώθηκαν.
- Ο ταπεινός είναι ελεύθερος και ανεξάρτητος από όλους και όλα. (Άγιος Πορφύριος)
- Οι πραγματικές σχέσεις προϋποθέτουν την ανεξαρτησία και όχι την κτητικότητα.
- Μόνο αυτός που δεν διεκδικεί και δεν απαιτεί τίποτα μπορεί να αγαπήσει.
- Ο ταπεινός άνθρωπος έχει αρχοντιά, αξιοπρέπεια, ευγένεια και καλοσύνη. Γι' αυτό όσοι τον πλησιάζουν αναπαύονται και ελευθερώνονται.
- Ο εγωιστής είναι ένας μειονεκτικός άνθρωπος που προσπαθεί να αποδείξει ότι είναι κάτι σημαντικότερο από αυτό που πραγματικά είναι.
- Βασικό χαρακτηριστικό του εγωιστή ανθρώπου είναι η απαιτητικότητα.
- Η ταπείνωση είναι καρπός της σχέσης με τον Χριστό.
- Όταν γευτούμε την αγάπη του Θεού, νιώθουμε πλήρεις, νιώθουμε ότι έχουμε βρει το παν, γι' αυτό και δεν διεκδικούμε τίποτα.
- Πιο μακάριος άνθρωπος είναι αυτός που δίνει αγάπη παρά αυτός που λαμβάνει.
- Το άδειασμα του εαυτού μας για χάρη του άλλου είναι η μεγαλύτερη ελευθερία.
- Να σεβόμαστε τους άλλους και να μην παρεμβαίνουμε αδιάκριτα στη ζωή τους.
- Είναι πολύ σημαντικό να έχουμε εκείνη τη λεπτότητα, που να μπορούμε να λαμβάνουμε τα μηνύματα που εκπέμπει ο άλλος άνθρωπος, για να τα επεξεργαζόμαστε θετικά και να αναπαύουμε τον άνθρωπο αυτό.
- Η προσοχή και η προσευχή πάνε μαζί. Αυτός που είναι προσεκτικός με τους ανθρώπους είναι και προσευχόμενος. Και αντίστροφα, ο προσευχόμενος είναι και προσεκτικός με τους ανθρώπους.
- Ο πιο έξυπνος άνθρωπος είναι ο προσευχόμενος, γιατί με την απόλυτη ησυχία της προσευχής τού οξύνονται όλες οι αισθήσεις. Και έτσι ακούει την ανάσα του Θεού, που είναι η

πιο ήσυχη ανάσα.

- Σχέση είναι να μπορείς να αντιλαμβάνεσαι την ουσία του άλλου ανθρώπου. Τον λόγο της ύπαρξής του, τις αγωνίες του, τους καημούς του, την κατάστασή του, την πορεία του. Τελικά το όνομά του, δηλαδή το πού είναι ενεργοποιημένη-στραμμένη η ελευθερία του.
- Η λέξη αγάπη είναι η πιο παρεξηγημένη λέξη. Κάθε άνθρωπος της δίνει το δικό του περιεχόμενο.
- Η αγάπη που είναι ο Χριστός, δηλαδή η αληθινή αγάπη, είναι ελευθερία.
- Υπακοή δεν οφείλουμε να κάνουμε στον πνευματικό αλλά στον Θεό. Ο πνευματικός οφείλει να μας διερμηνεύει τον λόγο του Θεού στην πράξη, στην καθημερινότητά μας.
- Μέσα από τον λόγο που εκφέρει ένας άνθρωπος μπορούμε να καταλάβουμε το πνεύμα του και το περιεχόμενο της καρδιάς του.